

DECIZIE Nr. 3/2016 din 4 aprilie 2016

**EMITENT: ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE - COMPLETUL COMPETENT SĂ
JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII**

PUBLICATĂ ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 405 din 30 mai 2016

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 3

din 4 aprilie 2016

Dosar nr. 1/2016

Ionuț Mihai Matei - vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și

Justiție - președintele completului

Lavinia Curelea - președintele Secției I civile

Roxana Popa - președintele delegat al Secției a II-a civile

Ionel Barbă - președintele Secției de contencios administrativ și

fiscal

Mirela Sorina Popescu - președintele Secției penale

Carmen Elena Popoiag - judecător la Secția I civilă

Alina Iuliana Țuca - judecător la Secția I civilă

Viorica Cosma - judecător la Secția I civilă

Mihaela Tăbârcă - judecător la Secția I civilă

Dragu Crețu - judecător la Secția I civilă

Cosmin Horia Mihăianu - judecător la Secția a II-a civilă

Constantin Brânzan - judecător la Secția a II-a civilă

Ileana Izabela Dolache - judecător la Secția a II-a civilă

Rodica Dorin - judecător la Secția a II-a civilă

Nela Petrișor - judecător la Secția a II-a civilă

Carmen Maria Ilie - judecător la Secția de contencios administrativ și
fiscal

Eugenia Marin - judecător la Secția de contencios administrativ și
fiscal

Iuliana Măiereanu - judecător la Secția de contencios administrativ și
fiscal

Dana Iarina Vartires - judecător la Secția de contencios administrativ și
fiscal

Adriana Elena Gherasim - judecător la Secția de contencios administrativ și
fiscal

Silvia Cerbu - judecător la Secția penală

Angela Dragne - judecător la Secția penală

Simona Daniela Encean - judecător la Secția penală

Rodica Cosma - judecător la Secția penală

Cristina Rotaru Radu - judecător la Secția penală

Completul competent să judece recursul în interesul legii este legal constituit în conformitate cu dispozițiile art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă raportat la art. 27[^]2 alin. (2) lit. c) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de domnul judecător Ionuț Mihai Matei, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de domnul Liviu Daniel Arcer, procuror șef birou din cadrul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă magistratul-asistent Ileana Peligrad, desemnat pentru această cauză în conformitate cu dispozițiile art. 27[^]3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii formulat de către procurorul general al

Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind "interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 62 din Legea nr. 275/2006, actual art. 87 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal în ceea ce privește posibilitatea înființării popririi asupra veniturilor realizate ca urmare a muncii prestate de persoanele aflate în executarea unor pedepse privative de libertate pentru executarea unor creanțe fiscale, altele decât despăgubirile civile, la care au fost obligate prin hotărârile de condamnare".

După prezentarea referatului cauzei, constatând că nu mai sunt chestiuni prelabile de discutat sau excepții de invocat, președintele completului, domnul judecător Ionuț Mihai Matei, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a acordat cuvântul domnului Liviu Daniel Arcer, procuror șef birou din cadrul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Reprezentantul procurorului general a formulat concluzii de admitere a recursului în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a solicitat pronunțarea unei hotărâri prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii.

Președintele completului, domnul judecător Ionuț Mihai Matei, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, a constatat următoarele:

I. Problema de drept ce a generat practica neunitară

1. Prin memoriul de recurs în interesul legii formulat de autorul sesizării a fost indicată următoarea problemă de drept ca fiind soluționată diferit de instanțele judecătorești: "interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 62 din Legea nr. 275/2006, actual art. 87 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal în ceea ce privește posibilitatea înființării popririi asupra veniturilor realizate ca urmare a muncii prestate de persoanele aflate în executarea unor pedepse privative de libertate pentru executarea unor creanțe fiscale, altele decât despăgubirile civile, la care au fost obligate prin hotărârile de condamnare".

II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

2. Înalta Curte de Casație și Justiție a fost învestită de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prin memoriul emis sub nr. 1.415/C/1779/III-5/2014, ce a fost înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție sub nr. 85 din 27 ianuarie 2016, legitimarea procesuală a titularului sesizării fiind expres prevăzută de art. 514 din Codul de procedură civilă.

III. Temeiul juridic al recursului în interesul legii

3. Potrivit art. 514 din Codul de procedură civilă, "pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești".

IV. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unui recurs în interesul legii

4. Art. 62 din Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Legea nr. 275/2006:

"(1) Veniturile prevăzute în art. 61 se încasează de către administrația penitenciarului în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate și se repartizează după cum urmează:

a) 40% din venit revin persoanei condamnate, care poate folosi pe durata executării pedepsei 75% din acesta, iar 25% se consemnează pe numele său, urmând să fie încasat, împreună cu dobânda aferentă, în momentul punerii în libertate;

b) 60% din venit revin Administrației Naționale a Penitenciarelor, constituind venituri proprii care se încasează, se contabilizează și se utilizează potrivit dispozițiilor legale privind finanțele publice;

c) administrația penitenciarului are obligația de a aduce la cunoștința persoanei private de libertate posibilitatea încheierii unui contract de asigurare privind contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru veniturile realizate din munca prestată, pe perioada executării pedepsei.

(2) În cazul în care persoana condamnată la o pedeapsă privativă de libertate a fost obligată la plata de despăgubiri civile, care nu au fost achitate până la data primirii în

penitenciar, o cotă de 50% din procentul prevăzut la alin. (1) lit. a) se utilizează pentru repararea prejudiciului cauzat părții civile."

5. Art. 87 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Legea nr. 254/2013:

"(1) Veniturile prevăzute la art. 86 se încasează de către administrația penitenciarului în care se află persoana condamnată și se repartizează după cum urmează:

a) 40% din venit revine persoanei condamnate, care poate folosi pe durata executării pedepsei privative de libertate 90% din acesta, iar 10% se consemnează pe numele său, la Trezoreria Statului, urmând să fie încasat în momentul punerii în libertate;

b) 60% din venit revine administrației penitenciarului, constituind venituri proprii care se încasează, se contabilizează și se utilizează potrivit dispozițiilor legale privind finanțele publice.

(2) Administrația penitenciarului are obligația de a aduce la cunoștința persoanei condamnate posibilitatea încheierii unui contract de asigurare privind contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru veniturile realizate din munca prestată, pe perioada executării pedepsei privative de libertate. Plata contribuției la bugetul asigurărilor sociale de stat se poate face din cota de 90% prevăzută la alin. (1) lit. a), repartizată pe numele persoanei condamnate.

(3) În cazul în care persoana condamnată a fost obligată la plata de despăgubiri civile, care nu au fost achitate până la data primirii în penitenciar, o cotă de 50% din procentul prevăzut la alin. (1) lit. a) se utilizează pentru repararea prejudiciului cauzat părții civile."

V. Orientările jurisprudențiale divergente

Practica judiciară neunitară care a generat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu prezentul recurs în interesul legii s-a conturat astfel:

6. Unele instanțe au admis cererile de menținere a popririi formulate de administrațiile financiare și au dispus menținerea popririi, apreciind că poate face obiectul executării silită o cotă procentuală de 1/3 din veniturile realizate de debitor, procent ce se calculează în raport de cota cu 40% din veniturile nete încasate de acesta, legiuitorul înțelegând ca pentru diferența de 60% să stabilească o altă destinație a acestor venituri, direcționându-le terțului poprit.

S-a argumentat de către aceste instanțe că în mod greșit s-a apreciat că sumele restante provenite din cheltuieli de judecată și amenzi, pentru care s-a început executarea silită, nu reprezintă despăgubiri civile pentru a putea fi urmărite, returnând adresa de înființare a popririi.

Prevederile art. 62 alin. (2) din Legea nr. 275/2006 instituie doar o limită - cea de 50% din veniturile ce îi revin persoanei condamnate, potrivit art. 62 alin. (1) lit. a) din același act normativ -, care ar putea fi utilizată pentru repararea prejudiciului cauzat părții civile, interpretare în sprijinul căreia sunt și dispozițiile art. 63 din aceeași lege.

O altă argumentare a fost aceea că, dacă veniturile persoanei care execută o pedeapsă privativă de libertate nu sunt utilizate pentru repararea unui prejudiciu și nici pentru repararea vreunei pagube cauzate la locul de muncă, nu există temeiuri pentru a nu putea fi utilizate pentru îndeplinirea altor obligații, mai ales că mijloacele de existență (cazare, hrană) sunt asigurate.

7. Alte instanțe de judecată au respins cererile formulate de administrațiile finanțelor publice de menținere a popririi asupra sumelor de bani pe care terți popriți - penitenciarele - le datorau debitorilor aflați în executarea unor pedepse privative de libertate, pentru recuperarea debitelor reprezentând cheltuieli judiciare, altele decât despăgubirile civile datorate părților civile.

Aceste instanțe au reținut că nu sunt îndeplinite condițiile pentru menținerea popririi, având în vedere dispozițiile art. 61 și 62 din Legea nr. 275/2006, în prezent abrogată, precum și dispozițiile art. 86 și 87 din Legea nr. 254/2013, potrivit cărora veniturile realizate de către persoanele condamnate pentru munca prestată nu constituie venituri salariale. În această situație, aceste venituri nu pot fi urmărite și executate silit. Mai mult, textul art. 452 alin. 2 lit. a) din Codul de procedură civilă de la 1865 se referă la sumele de bani ce nu pot fi supuse executării silite prin poprire, respectiv cele care au o afecțiune specială. Astfel, Legea nr. 275/2006, la art. 49 alin. (4), se referă la o situație specială, și anume la sumele de bani cuvenite persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate pentru munca prestată, care pot fi folosite pentru exercitarea dreptului de petiționare, a dreptului la corespondență, convorbiri telefonice, examinări medicale, cumpărarea de bunuri, sprijinirea familiei și repararea pagubelor aduse bunurilor puse la dispoziție de penitenciar.

Argumentului că legiuitorul nu limitează expres scopurile în care aceste sume pot fi folosite - care ar deschide posibilitatea popririi lor -, aceste instanțe i-au răspuns prin aceea că legea limitează clar destinațiile acestor sume de bani, deoarece, în caz contrar, ar fi fost folosită sintagma "precum și în alte scopuri" sau, mai precis, s-ar fi menționat expres cazul achitării amenzilor penale sau a cheltuielilor judiciare la care a fost obligat inculpatul către stat.

VI. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului

8. Prin Decizia nr. 4 din 21 septembrie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 2/1998, Curtea Supremă de Justiție, constituită în Secții Unite, a statuat că poprirea poate fi validată chiar și în cazul în care debitorul nu are disponibil bănesc în contul deschis la terțul poprit, executarea popririi urmând să aibă loc în măsura alimentării contului.

Având în vedere dispozițiile art. 1718 din Codul civil de la 1864, potrivit cărora "oricine este obligat personal este ținut de a îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale, mobile și imobile, prezente și viitoare", instanța supremă a reținut că, pentru ca o poprire să producă efecte față de terțul poprit, prin art. 452 din Codul de procedură civilă de la 1865 se cere ca, în momentul înființării popririi, terțul poprit să fie dator față de debitorul creditorului urmărit. Iar prin sume datorate de terțul poprit trebuie înțelese nu numai sumele exigibile în momentul înființării popririi, ci și acelea care se vor datora, cum sunt sumele care fac obiectul unei datorii existente în momentul înființării popririi, dar care va deveni exigibilă ulterior, precum și sumele făcând obiectul unei datorii ce se va naște după data înființării popririi, dar care provin dintr-un raport juridic existent la acea dată între terțul poprit și creditorul debitorului urmărit.

Caracterul mixt de procedură de urmărire silită și de act de conservare pe care îl are poprirea impune validarea ei și pentru sumele ce se vor datora în viitor.

Această condiționare nu poate opri însă validarea popririi în cazul în care, la un moment dat, debitorul poprit nu are disponibil bănesc în contul deschis la terțul poprit, atât timp cât executarea popririi poate să aibă loc pe măsura completării contului cu noi sume de bani.

9. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că, în cazul executării silite a unei sentințe sau decizii, executarea trebuie să fie considerată ca făcând parte integrantă din proces în sensul art. 6 paragraful 1 din Convenție, neexecutarea angajând responsabilitatea statului, deoarece actele sau omisiunile administrației nu pot avea drept consecință nici împiedicarea executării, nici, cu atât mai puțin, repunerea în discuție a fondului deciziei.

De aici rezultă că autoritățile potențial responsabile trebuie să ia măsurile adecvate și suficiente pentru a asista creditorul, chiar dacă acesta este statul, în recuperarea efectivă a prejudiciului cauzat, întrucât altfel protejarea drepturilor creditorului ar deveni teoretică sau iluzorie, iar nu concretă și efectivă.

10. Curtea Constituțională, prin deciziile nr. 798 din 27 septembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 767 din 13 noiembrie 2007, și nr. 1.226 din 18 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 838 din 12 decembrie 2008, a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, iar prin Decizia nr. 436 din 9 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 626 din 18 august 2015, a respins ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 254/2013.

VII. Punctul de vedere al procurorului general

Pornind de la jurisprudența expusă anterior, titularul sesizării a expus următorul punct de vedere:

11. În cazul persoanei condamnate care obține venituri periodice din munca prestată, în baza unui contract de prestări de servicii, s-a reținut că o condiție ar fi aceea a existenței unui contract între persoana condamnată și administrația penitenciarului, la momentul solicitării înființării poprii de către administrația finanțelor publice, sau existența unor sume de bani provenite dintr-un astfel de contract, cu titlu de disponibil bănesc, în fișa contabilă a persoanei condamnate, chiar dacă aceasta, din diferite motive, nu mai prestează munca remunerată. Din această perspectivă, a apreciat că poate face obiectul poprii cota din suma de bani cuvenită persoanei condamnate pentru munca prestată, abordare care respectă pe deplin toate drepturile și libertățile persoanelor condamnate, inclusiv dreptul de proprietate privată, drept analizat în materia executării silite de către Curtea Constituțională, care a reținut că finalitatea prevederilor art. 44 alin. (1) teza a II-a din Constituția României, republicată, constă în asigurarea realizării dreptului de proprietate ca drept subiectiv fundamental într-o dimensiune rezonabilă, de natură a asigura respectarea drepturilor și intereselor legitime ale altor subiecte de drept cărora statul este ținut, în egală măsură, să le acorde ocrotire. În condițiile în care participarea la circuitul civil, componentă esențială a vieții sociale, cu corolarul său - dobândirea de drepturi și asumarea de obligații - constituie însăși rațiunea de a fi a oricărui subiect de drept, Curtea Constituțională a apreciat că ar fi fost un nonsens ca din acest circuit să fie exclus dreptul de proprietate. A accepta un atare punct de vedere ar însemna a institui o clauză de nerăspundere pentru titularul obligației asumate (debitor), pus astfel la adăpost împotriva valorificării silite a creanței de către creditorul său. Realizarea dreptului acestuia din urmă ar deveni dependentă exclusiv de bunul plac al debitorului, ceea ce ar afecta esențial securitatea circuitului civil.

12. Cu privire la raportul dintre persoana condamnată și administrația penitenciarului în legătură cu sumele de bani cuvenite pentru munca prestată, astfel cum rezultă din actele normative, titularul sesizării a arătat că, potrivit art. 57 - 63 din Legea nr. 275/2006, munca prestată de către persoana condamnată este remunerată, cu anumite excepții, ea fiind realizată în regim de prestări de servicii; repartizarea veniturilor, după încasarea lor de către penitenciar, urma a se face conform prevederilor art. 62, care se completeau cu dispozițiile art. 49, în sensul că totalitatea sumelor de bani aparținând persoanei condamnate era contabilizată în fișa contabilă nominală, iar, în cazul cotelor, legea stipula că "pot fi folosite pentru exercitarea dreptului de petiționare, a dreptului la corespondență și a dreptului la convorbiri telefonice, pentru efectuarea examenului medical prevăzut în art. 51 alin. (4), pentru cumpărarea de bunuri, sprijinirea familiei sau alte asemenea scopuri, pentru repararea pagubelor cauzate bunurilor puse la dispoziție de administrația penitenciarului și pentru plata transportului până la domiciliu la punerea în libertate". Titularul sesizării a precizat că aceste dispoziții au fost preluate în art. 70 și 83 - 88 din Legea nr. 254/2013, noua lege de executare a pedepselor, conform prevederilor art. 188, care conțin dispoziții tranzitorii. Alt act normativ incident este Ordinul ministrului justiției nr. 2.055/C/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind primirea, păstrarea și restituirea bunurilor, obiectelor de valoare și valorilor, proprietate personală, ale persoanelor private de libertate, care, în art. 1 din anexă,

definește valorile proprietate personală ca fiind inclusiv sumele de bani în lei sau valută alături de instrumente de valoare, cec-uri, carduri, acțiuni, obligațiuni, recipise, iar în art. 3, prevede că evidența acestora este ținută de compartimentul financiar. Gestionarea sumelor de bani cuvenite și folosite de persoana condamnată se face de către penitenciar prin întocmirea fișei contabile nominale, în care se consemnează disponibilul bănesc, după încunoștințarea persoanei despre primirea acestora sub semnătură dată pe borderoul de încasare, într-un cont de disponibil pentru sume de mandat și sume în depozit. Administrația penitenciarului are obligația de a verifica lunar concordanța dintre soldurile fișei contabile nominale cu soldul de cont centralizatoare "creditori".

Așadar, documentele de evidență care reflectă mișcarea bunurilor, a obiectelor de valoare și a valorilor, care includ și sumele de bani cuvenite pentru munca prestată, sunt fișele contabile nominale, borderoul de încasare și bonul de primire.

În raport cu dispozițiile legale menționate, titularul sesizării a subliniat că sumele de bani cuvenite persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate pentru munca prestată, alături de alte sume primite sau de sumele aflate asupra lor în momentul încarcerării, sunt incluse de legiuitor în noțiunea de valori, indiferent de modul în care sunt gestionate ori subgestionate de administrația penitenciarului, și sunt proprietatea personală a acestora. Aceste sume de bani sunt la dispoziția persoanei condamnate fie în timpul executării pedepsei, fie la momentul liberării.

În schimb, un procent de 60% din suma de bani datorată pentru munca prestată nu aparține persoanei condamnate, deoarece constituie venituri proprii ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, care se încasează, se contabilizează și se utilizează potrivit dispozițiilor legale privind finanțele publice.

13. Sub aspectul creanțelor persoanelor fizice care au obținut prin hotărâri judecătorești pronunțate împotriva persoanei condamnate dreptul la despăgubiri civile și al creanțelor persoanelor juridice, instituțiilor publice care dețin titluri executorii ca urmare a sancționării contravenționale sau penale sub forma amenzii a condamnatului, a dispunerii confiscării sau a obligării la plata cheltuielilor judiciare, titularul sesizării a prezentat opinia următoare:

14. Codul civil de la 1864, începând cu art. 1720, reglementa privilegiile și ipotecile.

Privilegiile sunt preferințe pe care legea le acordă în considerarea calității creditorilor, în scopul recuperării prioritare a creanțelor lor.

15. În cazul persoanei care a solicitat și a primit despăgubiri civile, art. 62 din Legea nr. 275/2006, în prezent art. 87 din Legea nr. 254/2013, stabilește că o cotă de 50% din veniturile care revin persoanei condamnate se utilizează pentru repararea prejudiciului. În cazul creanțelor statului sau unităților administrativ-teritoriale, prin raportare la prevederile art. 1.725 din Codul civil de la 1864 sau la prevederile art. 2.328 din noul Cod civil, este recunoscut un tip de preferință specială, sursa acesteia fiind legea specială.

16. Prin urmare, atât creanța persoanei prejudiciate, cât și creanța bugetară sunt creanțe privilegiate.

17. Creanța persoanei prejudiciate, reprezentând despăgubirea civilă stabilită în favoarea sa, poate fi recuperată prin înființarea popririi asupra sumei de bani cuvenite persoanei condamnate pentru munca depusă și remunerată.

18. În cazul creanței datorate bugetului de stat, executarea silită prin poprire vizează, potrivit art. 149 alin. (1) și (4) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Codul de procedură fiscală, "orice sume urmăribile reprezentând venituri și disponibilități bănești (...) deținute și/sau datorate, cu orice titlu, debitorului de către terțe persoane (...)", iar dacă sumele "reprezintă venituri bănești ale debitorului persoană fizică, realizate ca angajat (...), sunt supuse urmării numai în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă".

19. Cu privire la sumele ce urmau a fi recuperate de administrațiile financiare, din jurisprudența analizată, titularul sesizării a constatat că ele reprezentau fie amenzi, fie sume care trebuiau confiscate, fie cheltuieli judiciare.

20. În cazul amenzilor contravenționale, potrivit art. 39 alin. (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, executarea acestora se face în condițiile prevăzute de dispozițiile legale privind executarea silită a creanțelor fiscale.

21. Legea nr. 275/2006, în art. 7, prevedea că, în cazul nerespectării termenului de achitare integrală sau parțială, executarea pedepsei amenzii se face potrivit dispozițiilor privind executarea silită a creanțelor bugetare și cu procedura prevăzută de aceste dispoziții, executorii judecătorești având obligația de a comunica instanței de executare, la momentul achitării integrale a amenzii, executarea acesteia sau să înștiințeze cu privire la orice împrejurare care împiedică executarea.

22. Totodată, potrivit prevederilor art. 46 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013, cu modificările și completările ulterioare, sumele realizate din cheltuielile judiciare avansate de stat din bugetele aprobate Ministerului Justiției și Ministerului Public pentru desfășurarea proceselor penale, care sunt suportate de părți sau de alți participanți la proces, în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală, precum și din amenzile judiciare se constituie venit la bugetul de stat și se virează într-un cont distinct de venituri al acestuia. Executarea silită a hotărârii se va efectua prin organele de executare din subordinea Agenției Naționale de Administrare Fiscală în a căror rază teritorială își are domiciliul fiscal debitorul, potrivit legislației privind executarea silită a creanțelor fiscale.

23. Cu privire la natura drepturilor bănești cuvenite persoanei condamnate ca urmare a muncii prestate și remunerate, art. 61 alin. (1) din Legea nr. 275/2006 prevedea că veniturile realizate de persoanele condamnate la pedepse privative de libertate nu constituie venituri salariale, dispozițiile fiind preluate prin art. 86 alin. (1) din Legea nr. 254/2013. În sens contrar, potrivit Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Norme metodologice, la pct. 68 lit. j) dat în aplicarea art. 55 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Codul fiscal, se precizează că veniturile obținute de condamnații care execută pedepse la locul de muncă reprezintă venituri din salarii sau sunt considerate asimilate salariilor, deoarece sunt sume încasate ca urmare a unei relații contractuale de muncă, sume primite în baza unor legi speciale, și de aceea administrațiile financiare au procedat la executarea silită în temeiul prevederilor din Codul de procedură fiscală.

24. Revenind la dispozițiile Codului de procedură fiscală privind poprirea, care, în cazul veniturilor periodice, se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă, titularul sesizării a analizat compatibilitatea prevederilor art. 452 - 461 din Codul de procedură civilă de la 1865, în prezent art. 781 - 794 din noul Cod de procedură civilă, cu dispozițiile celor două legi privind executarea pedepselor privative de libertate, dar și cu cele ale Codului de procedură fiscală. Cum debitorul este ținut și obligat personal a răspunde cu bunurile sale, prezente și viitoare, a apreciat că este necesar a se stabili în ce măsură cota din suma de bani cuvenită persoanei condamnate pentru munca prestată este sau nu sesizabilă, total ori parțial.

25. Principiul insesizabilității este consacrat și detaliat de Codul de procedură civilă de la 1865, care în art. 452 alin. 1 și alin. 2 lit. a) prevedea că:

"Sunt supuse executării silite prin poprire sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente.

Nu sunt supuse executării silite prin poprire:

a) sumele care sunt destinate unei afectățiuni speciale prevăzute de lege și asupra cărora debitorul este lipsit de dreptul de dispoziție;"

26. Cu privire la insesizabilitatea invocată de instanțele care au respins cererile de menținere a poprii, s-au reținut următoarele: din analiza, în ansamblu, a prevederilor Legii nr. 275/2006 și ale Legii nr. 254/2013 rezultă care sunt drepturile și obligațiile persoanei condamnate, dar și drepturile și obligațiile administrației penitenciarului. Cotele din sumele de bani cuvenite persoanei condamnate pentru munca prestată, alături de alte sume, în cazul în care sunt primite de persoana condamnată, pot fi folosite pentru exercitarea dreptului la petiționare, a dreptului la corespondență, a dreptului la convorbiri telefonice, pentru efectuarea examenului medical, repararea pagubelor cauzate bunurilor puse la dispoziție de

administrația penitenciarului, cumpărarea de bunuri, sprijinirea familiei sau alte asemenea scopuri, inclusiv îndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărâri de condamnare, dar și pentru plata transportului până la domiciliu la punerea în libertate. Prin urmare, titularul sesizării a arătat că unele drepturi, dintre cele anterior menționate, sunt recunoscute de legiuitor în favoarea persoanei condamnate, iar în cazul în care exercitarea acestora ar fi încălcată, persoana condamnată poate face plângere la judecătorul delegat pentru executarea pedepselor.

27. Având în vedere că obiectul popririi îl constituie o cotă din suma convenită persoanei condamnate pentru munca depusă, se poate analiza care sunt limitele popririi.

28. În cazul persoanei condamnate, se observă că, în privința cotei din sumele de bani convenite lunar pentru munca prestată, aceasta este destinată satisfacerii unor nevoi personale și respectării unor drepturi, dar în art. 49 alin. (4) din Legea nr. 275/2006, respectiv în art. 70 alin. (4) din Legea nr. 254/2013, sunt precizați și creditorii care au un drept de preferință: Administrația Penitenciarelor, membrii familiei care au nevoie de sprijin, dar și creditorii ale căror creanțe au fost stabilite prin hotărârea de condamnare, creanțe în care pot fi incluse și creanțele fiscale convenite statului.

29. Se poate remarca faptul că prin aceste dispoziții legale s-a instituit o insesizabilitate relativă și parțială, enumerarea scopurilor în care pot fi folosite sumele de bani fiind orientativă, exemplificativă, constituind anumite preferințe, fără a se putea reține însă că este vorba de o insesizabilitate absolută și totală, care ar fi făcut ca această categorie de venituri să fie exceptată de la urmărire în mod obișnuit.

30. Legiuitorul folosește sintagma "cotele din sumele de bani convenite (...) pot fi folosite", de unde rezultă că destinația acestor sume este stabilită, în primul rând, în favoarea titularului acestora și, numai în câteva cazuri prevăzute de legiuitor, în favoarea altor beneficiari.

31. Dacă, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 254/2013, o parte din instanțe au apreciat că aceste sume de bani nu ar putea face obiectul menținerii popririi, în prezent, având în vedere prevederile art. 70 alin. 4 lit. i) din Legea nr. 254/2013, se poate aprecia că sumele respective pot face obiectul popririi.

32. Această apreciere se impune, deoarece:

- potrivit prevederilor art. 149 din Codul de procedură fiscală privind executarea silită a sumelor ce se cuvin debitorilor, sunt supuse executării și pot face obiectul popririi sumele urmăribile reprezentând venituri și disponibilități în lei și în valută;

- dispozițiile Codului de procedură civilă privind sumele de bani realizate ca angajat, supuse urmării, coroborate cu prevederile art. 169 din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt aplicabile, deoarece, în cazul persoanei condamnate, veniturile sunt realizate în baza unui contract de prestări de servicii;

- persoana condamnată, în calitate de proprietar, are dreptul de dispoziție asupra acestor sume de bani, putând opta cu privire la modul de folosire;

- refuzul terțului poprit privind înființarea popririi se poate manifesta numai atunci când nu datorează vreo sumă de bani debitorului urmărit, adică nu a existat sau nu există un contract între administrația penitenciarului și condamnat, sau când invocă alte neregularități, cum ar fi împrejurarea că persoana a fost transferată în alt penitenciar sau că nu corespund datele de stare civilă ale debitorului etc.;

- refuzul menținerii popririi nu se poate face de magistratul instanței civile, deoarece, dacă poprirea ar afecta drepturile persoanelor condamnate prevăzute de art. 49 alin. (4) din Legea nr. 275/2006 sau art. 70 alin. (4) din Legea nr. 254/2013, această încălcare nu poate fi constatată decât de judecătorul delegat, devenit judecător de supraveghere a privării de libertate;

- cotele din sumele de bani convenite persoanelor condamnate pentru munca prestată nu sunt destinate asigurării protecției sociale a debitorului care nu ar putea fi anihilat până la limita subzistenței, ci sunt destinate exercitării unor drepturi care au o valoare importantă pentru persoanele aflate în astfel de situații.

33. Față de cele expuse, în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 62 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Legea nr. 275/2006, respectiv a dispozițiilor art. 87 alin. (1) lit. a) și alin. (3) din Legea nr. 254/2013, se pot reține următoarele:

- în situația în care nu există alți creditori decât administrația financiară, aceste cote pot face obiectul popririi;

- în situația concursului dintre creditori, se consideră că administrațiile financiare au un drept de preferință de același rang cu cel al administrației penitenciarului sau al părții civile, astfel încât distribuirea sumei se va face proporțional, respectându-se drepturile de preferință ale creditorilor, cu precizarea că respectarea drepturilor persoanei condamnate, astfel cum sunt menționate în prevederile art. 49 alin. (4) din Legea nr. 275/2006, respectiv art. 70 alin. (4) din Legea nr. 254/2013, este prioritară înființării sau menținerii popririi, în sensul că excedentul bănesc poate fi urmărit.

34. A considera altfel înseamnă a extinde, nejustificat, aplicarea normei generale prevăzute de art. 452 alin. 1 și 2 lit. a) din Codul de procedură civilă de la 1865, respectiv prevederile art. 781 alin. (1) și alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă.

VIII. Raportul asupra recursului în interesul legii

35. Raportul întocmit de judecătorii-raportori, desemnați conform art. 516 alin. (5) din Codul de procedură civilă, a concluzionat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 62 din Legea nr. 275/2006, veniturile realizate ca urmare a muncii prestate de persoanele aflate în

executarea unor pedepse privative de libertate nu pot fi poprite pentru executarea unor creanțe fiscale, altele decât despăgubirile civile, la care au fost obligate prin hotărârile de condamnare.

36. Referitor la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 87 din Legea nr. 254/2013, s-a apreciat că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate privind pronunțarea unei decizii care să asigure, în interesul legii, interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor articolului anterior menționat, însă, în cazul în care se va aprecia că sunt întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării formulate, s-a propus ca, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 87 din Legea nr. 254/2013, să se decidă că veniturile realizate ca urmare a muncii prestate de persoanele aflate în executarea unor pedepse privative de libertate pot fi poprite pentru executarea unor creanțe fiscale, altele decât despăgubirile civile, la care au fost obligate prin hotărârile de condamnare.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

37. Recursul în interesul legii îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă, fiind exercitat de un subiect de drept căruia legea îi recunoaște legitimare procesuală și având ca obiect o problemă de drept pentru care s-a făcut dovada că a fost soluționată în mod diferit, prin hotărâri judecătorești definitive pronunțate de mai multe instanțe judecătorești de pe teritoriul țării.

38. Sesizarea are ca scop stabilirea, în interesul legii, a unei modalități unitare de interpretare și aplicare a "art. 62 din Legea nr. 275/2006, actual art. 87 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal în ceea ce privește posibilitatea înființării popririi asupra veniturilor realizate ca urmare a muncii prestate de persoanele aflate în executarea unor pedepse privative de libertate pentru executarea unor creanțe fiscale, altele decât despăgubirile civile, la care au fost obligate prin hotărârile de condamnare".

39. Este necesar a se sublinia faptul că, atât timp cât titularul sesizării urmărește pronunțarea unei decizii care să impună instanțelor de judecată, cu caracter obligatoriu, măsura în care legile evocate mai sus îngăduie înființarea popririi asupra veniturilor realizate de persoanele aflate în executarea unor pedepse privative de libertate, ca urmare a muncii prestate, pentru executarea unor creanțe fiscale, altele decât despăgubirile civile, la care au fost obligate prin hotărârile de condamnare, analiza va avea în vedere nu doar textele de lege invocate în mod expres în sesizare, ci și pe cele cu care acestea se coroborează și care le dezvoltă.

40. Astfel, art. 62 din Legea nr. 275/2006 prevede că:

"(1) Veniturile prevăzute în art. 61 se încasează de către administrația penitenciarului în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate și se repartizează după cum urmează:

a) 40% din venit revin persoanei condamnate, care poate folosi pe durata executării pedepsei 75% din acesta, iar 25% se consemnează pe numele său, urmând să fie încasat, împreună cu dobânda aferentă, în momentul punerii în libertate;

b) 60% din venit revin Administrației Naționale a Penitenciarelor, constituind venituri proprii care se încasează, se contabilizează și se utilizează potrivit dispozițiilor legale privind finanțele publice;

c) administrația penitenciarului are obligația de a aduce la cunoștința persoanei private de libertate posibilitatea încheierii unui contract de asigurare privind contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru veniturile realizate din munca prestată, pe perioada executării pedepsei.

(2) În cazul în care persoana condamnată la o pedeapsă privativă de libertate a fost obligată la plata de despăgubiri civile, care nu au fost achitate până la data primirii în penitenciar, o cotă de 50% din procentul prevăzut la alin. (1) lit. a) se utilizează pentru repararea prejudiciului cauzat părții civile."

41. Legea prevede, prin urmare, că Administrației Naționale a Penitenciarelor îi revine o cotă de 60% din venit, iar, din diferența de 40% care îi revine persoanei condamnate, o jumătate se utilizează pentru repararea prejudiciului cauzat părții civile.

42. Așadar, pentru a răspunde sesizării, prezintă relevanță numai măsura în care procentul rămas poate fi poprit sau nu pentru executarea unor creanțe fiscale cuprinse în hotărârile de condamnare.

43. În acest context, potrivit art. 49 alin. (4) din Legea nr. 275/2006, această cotă poate fi folosită "pentru exercitarea dreptului de petiționare, a dreptului la corespondență și a dreptului la convorbiri telefonice, pentru efectuarea examenului medical prevăzut în art. 51 alin. (4), pentru cumpărarea de bunuri, sprijinirea familiei sau alte asemenea scopuri, pentru repararea pagubelor cauzate bunurilor puse la dispoziție de administrația penitenciarului și pentru plata transportului până la domiciliu, la punerea în libertate".

44. Codul civil stabilește, în art. 31 alin. (3), că patrimoniile de afecțiune sunt masele patrimoniale fiduciare constituite potrivit dispozițiilor titlului IV al cărții a III-a, cele afectate exercitării unei profesii autorizate, precum și alte patrimonii determinate potrivit legii.

45. Pentru toate sumele la care anterior s-a făcut referire, legiuitorul a instituit o afecțiune specială, ele putând fi folosite exclusiv în scopurile prevăzute de art. 49 alin. (4) din Legea nr. 275/2006.

46. Utilizarea în textul legal citat mai sus a conjuncției "și" relevă caracterul limitativ, iar nu exemplificativ al enumerării scopurilor în care sumele respective pot fi folosite de către persoanele condamnate al căror drept de dispoziție este, în acest mod și în aceste limite, restrâns.

47. Prin urmare, în privința acestor sume sunt pe deplin incidente dispozițiile art. 781 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă, care prevăd că "(5) Nu sunt supuse executării silite prin poprire: a) sumele care sunt destinate unei afecțiuni speciale prevăzute de lege și asupra cărora debitorul este lipsit de dreptul de dispoziție;".

48. Legea nr. 275/2006 a fost abrogată prin Legea nr. 254/2013, care, în art. 87, preia, în esență, dispozițiile cuprinse în vechea reglementare (în art. 62), modificări fiind aduse doar în privința procentelor din sumele care revin persoanei condamnate, pe care aceasta le poate folosi pe durata executării pedepsei privative de libertate ori la momentul punerii în libertate.

49. Astfel, potrivit art. 87 din Legea nr. 254/2013:

"(1) Veniturile prevăzute la art. 86 se încasează de către administrația penitenciarului în care se află persoana condamnată și se repartizează după cum urmează:

a) 40% din venit revine persoanei condamnate, care poate folosi pe durata executării pedepsei privative de libertate 90% din acesta, iar 10% se consemnează pe numele său, la Trezoreria Statului, urmând să fie încasat în momentul punerii în libertate;

b) 60% din venit revine administrației penitenciarului, constituind venituri proprii care se încasează, se contabilizează și se utilizează potrivit dispozițiilor legale privind finanțele publice.

(2) Administrația penitenciarului are obligația de a aduce la cunoștința persoanei condamnate posibilitatea încheierii unui contract de asigurare privind contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru veniturile realizate din munca prestată, pe perioada executării pedepsei privative de libertate. Plata contribuției la bugetul asigurărilor sociale de stat se poate face din cota de 90% prevăzută la alin. (1) lit. a), repartizată pe numele persoanei condamnate.

(3) În cazul în care persoana condamnată a fost obligată la plata de despăgubiri civile, care nu au fost achitate până la data primirii în penitenciar, o cotă de 50% din procentul prevăzut la alin. (1) lit. a) se utilizează pentru repararea prejudiciului cauzat părții civile."

50. Și în acest caz legea prevede că Administrației Naționale a Penitenciarelor îi revine o cotă de 60% din venit, iar din diferența de 40% care aparține persoanei condamnate 50% se utilizează pentru repararea prejudiciului cauzat părții civile.

51. Ca și în reglementarea anterioară, continuă să prezinte relevanță măsura în care procentul rămas poate fi poprit pentru executarea unor creanțe fiscale cuprinse în hotărârile de condamnare.

52. Potrivit Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Codul de procedură penală, obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare pot fi despăgubirile civile, cheltuielile judiciare convenite părților, cheltuielile judiciare avansate de stat, amenzile judiciare și sumele de bani confiscate și care nu au fost consemnate la unități bancare.

53. Astfel, art. 581 din Codul de procedură penală prevede că sumele de bani stabilite prin hotărârea penală cu titlu de despăgubiri civile și cheltuieli judiciare convenite părților se execută potrivit dispozițiilor legii civile.

54. Cheltuielile judiciare avansate de stat și amenzile judiciare se pun în executare potrivit art. 577 și 578 din Codul de procedură penală și constituie venituri la bugetul de stat, iar executarea acestora se realizează conform dispozițiilor privitoare la executarea creanțelor fiscale.

55. Astfel, în conformitate cu art. 46 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, cu modificările și completările ulterioare, sumele realizate din cheltuielile judiciare avansate de stat din bugetele aprobate Ministerului Justiției și Ministerului Public pentru desfășurarea proceselor penale, care sunt suportate de părți sau de alți participanți la proces, în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală, precum și din amenzile judiciare se constituie venit la bugetul de stat și se virează într-un cont distinct de venituri al acestuia. Ministerul Finanțelor Publice comunică lunar Ministerului Justiției informațiile privind sumele virate în acest cont. Executarea silită a hotărârii se efectuează prin organele de executare din subordinea Agenției Naționale de Administrare Fiscală în a căror rază teritorială își are domiciliul fiscal debitorul, potrivit legislației privind executarea silită a creanțelor fiscale.

56. Cu privire la punerea în executare a măsurilor de siguranță a confiscării speciale și a confiscării extinse, luate prin hotărârea instanței de judecată, potrivit art. 574 lit. c) din Codul de procedură penală, atunci când confiscarea privește sume de bani ce nu au fost consemnate la unități bancare, judecătorul delegat cu executarea trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii organelor fiscale, în vederea executării confiscării potrivit dispozițiilor privind creanțele bugetare.

57. Ca atare, destinația cheltuielilor judiciare avansate de stat, a amenzilor judiciare și a sumelor de bani confiscate care nu au fost consemnate la unități bancare le califică, în mod evident, ca fiind drepturi patrimoniale rezultate dintr-un raport de drept material fiscal, așa încât, în mod firesc, sunt aplicabile dispozițiile Codului de procedură fiscală referitoare la executarea silită a acestor creanțe.

58. În consecință, despăgubirile civile, amenzile judiciare, cheltuielile judiciare avansate de stat, cheltuielile judiciare convenite părților și sumele de bani confiscate ce nu au fost consemnate la unități bancare au fie natura unor creanțe civile, fie natura unor creanțe fiscale.

59. Dintre acestea, pe calea recursului în interesul legii se solicită a se stabili măsura în care poprirea poate fi înființată pentru recuperarea amenzilor judiciare, a cheltuielilor judiciare avansate de stat și a sumelor de bani confiscate ce nu au fost consemnate la unități bancare.

60. Art. 781 alin. (1) teza I din Codul de procedură civilă prevede că sunt supuse urmăririi silite prin poprire sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile incorporabile, datorate debitorului ori deținute în numele său de o a treia persoană sau pe care aceasta din urma i le va datora în viitor, în temeiul unor raporturi juridice existente.

61. Așadar, pentru înființarea popririi, trebuie să se constate existența a două raporturi juridice: unul între creditorul popritor și debitor, iar altul între debitor și un terț, raport în care terțul este debitor al celui urmărit de către creditorul popritor.

62. În chestiunea de drept supusă dezlegării prin recursul în interesul legii primul raport juridic are drept părți pe titularul creanței fiscale, în calitate de creditor popritor, și pe inculpatul condamnat la plata acesteia, în calitate de debitor.

63. În al doilea raport juridic sunt părți condamnatul care, în urma muncii prestate, are dreptul să primească suma de bani arătată la art. 87 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 254/2013, în calitate de creditor, și administrația penitenciarului unde condamnatul execută pedeapsa, în calitate de debitor.

64. Administrația penitenciarului poate avea calitatea de terț poprit pentru veniturile realizate de persoanele condamnate pentru munca prestată, în cota arătată la textul sus-menționat, întrucât veniturile sunt încasate de către administrația penitenciarului în care se află persoana condamnată și tot ea le repartizează în cotele prestabilite prin același text de lege.

65. Potrivit art. 70 alin. (4) din Legea nr. 254/2013, cotele din sumele de bani cuvenite persoanelor condamnate pentru munca prestată pot fi folosite pentru:

"a) exercitarea dreptului de petiționare, a dreptului la corespondență și a dreptului la convorbiri telefonice;

b) fotocopierea documentelor de interes personal;

c) efectuarea examenului medical prevăzut la art. 72 alin. (4);

d) derularea contractului de asigurare în condițiile art. 87 alin. (2);

e) repararea pagubelor cauzate bunurilor puse la dispoziție de administrația penitenciarului;

f) recuperarea cheltuielilor avansate de administrația penitenciarului, în condițiile art. 60 alin. (3), art. 64 alin. (5) și art. 72 alin. (5);

g) cumpărarea de bunuri, sprijinirea familiei sau alte asemenea scopuri;

h) plata transportului până la domiciliu, la punerea în libertate;

i) îndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare."

66. Este de subliniat faptul că noua reglementare include posibilitatea persoanei condamnate de a folosi cota ce îi revine din venituri pentru îndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare.

67. Și această destinație dată de legiuitor sumei este o dovadă a faptului că și în noua lege veniturile realizate de către persoana condamnată pentru munca prestată continuă să aibă o afecțiune specială.

68. Însă, dacă în ipotezele prevăzute la art. 70 alin. (4) lit. a) - h) din Legea nr. 254/2013, beneficiarul veniturilor este fie condamnatul însuși sau membrii familiei sale, fie administrația penitenciarului, în situația reglementată la lit. i), beneficiarii veniturilor sunt titularii obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare.

69. Chiar dacă o interpretare restrictivă a dispozițiilor art. 781 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă ar conduce la concluzia că nici într-un asemenea caz sumele nu sunt supuse executării silit prin poprire, având în vedere că sunt destinate unei afecțiuni speciale prevăzute de lege, se apreciază că particularitatea ipotezei cuprinse în art. 70 alin. (4) lit. i) din Legea nr. 254/2013, respectiv instituirea unei afecțiuni speciale în folosul unui terț, permite înființarea popririi, însă doar în vederea îndeplinirii destinației conferite de lege prin afecțiunea specială stabilită.

70. La rândul său, persoana condamnată, în calitate de debitor al sumelor menționate în hotărârea penală care constituie titlul creditorului, poate să execute voluntar aceste obligații.

71. Cu alte cuvinte, atât timp cât nu se încalcă destinația pe care legea o acordă veniturilor realizate de persoana condamnată, măsura în care plata se face benevol sau silit nu prezintă relevanță; din această perspectivă, recunoașterea posibilității înființării popririi, dincolo de faptul că nu îngrădește niciun drept al persoanei condamnate, valorifică pe cel al titularului obligației civile stabilite prin hotărârea de condamnare, neîngăduind golirea sa de substanță și transformarea sa în unul iluzoriu.

72. O asemenea abordare respectă pe deplin drepturile și libertățile persoanelor condamnate, inclusiv dreptul de proprietate privată, analizat în materia executării silit de către Curtea Constituțională, care a reținut că finalitatea prevederilor art. 44 alin. (1) teza a II-a din Constituția României, republicată, constă în asigurarea realizării dreptului de proprietate ca drept subiectiv fundamental, într-o dimensiune rezonabilă, de natură a asigura și respectarea drepturilor și intereselor legitime ale altor subiecte de drept cărora statul este ținut, în egală măsură, să le acorde protecție.

73. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 517 cu referire la art. 514 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 62 din Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, stabilește că veniturile realizate ca urmare a muncii prestate de persoanele aflate în executarea unor pedepse privative de libertate nu pot fi poprite pentru executarea unor creanțe fiscale.

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 87 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, stabilește că veniturile realizate ca urmare a muncii prestate de persoanele aflate în executarea unor pedepse privative de libertate pot fi poprite pentru executarea unor creanțe fiscale stabilite prin hotărârile de condamnare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 4 aprilie 2016.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IONUȚ MIHAI MATEI

Magistrat-asistent,

Ileana Peligrad